

Főoldal>Jogi lépések indítása>Az EU és a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei>A tagállamok rendes bíróságal

A tagállamok rendes bíróságal

Portugália

Ez a szakasz a portugál rendes bíróságok szervezetéről nyújt tájékoztatást.

A rendes bíróságok szervezete

Az Alkotmánybíróságon (*Tribunal Constitucional*) kívül – amelynek különleges hatáskörébe tartozik a törvényességi-alkotmányossági kérdésekben történő igazságszolgáltatás – Portugáliában a bíróságok a következő kategóriákba sorolhatók:

a Legfelsőbb Bíróság (*Supremo Tribunal de Justiça*), valamint az első- és másodfokú bíróságok;

a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság (*Supremo Tribunal Administrativo*), valamint az egyéb közigazgatási és adóügyi bíróságok;

a Számvevőszék (*Tribunal de Contas*).

Tengerészeti bíróságok, választottbírók és békebíróságok is létrehozhatók.

A jogszabály határozza meg azon ügyek körét, amikor a fent említett bíróságok együttesen vagy külön-külön egy, a hatásköri vagy illetékességi összehatózókat vizsgáló bíróságot (*Tribunal dos Conflitos*) hozhatnak létre, továbbá az ilyen bíróságok összetételének módjait.

A katonai törvényszékekre (*tribunais militares*) vonatkozó rendelkezések kivételével – amely bíróságokat hadiállapot esetén lehet felállítani – adott típusú bűncselekmények tárgyában ítélező kizárólagos hatáskörű bíróságok felállítása tiltott.

Rendes bíróságok

Legfelsőbb Bíróság

A Legfelsőbb Bíróság a bírósági hierarchia csúcsán álló testület (az Alkotmánybíróság hatáskörének sérelme nélkül). Polgári, büntető és szociális kollégiumokra tagolódik.

Székhelye Lisszabonban található, illetékessége Portugália egész területére kiterjed.

A Legfelsőbb Bíróság az elnök (a bírói testület elnöke) irányítása alatt működik, teljes ülésben (a különböző kollégiumokban tevékenykedő valamennyi bíró részvételével), szakosított kollégiumokban és kollégiumokban ülészik.

Ellenkező jogszabályi rendelkezés hiányában a Legfelsőbb Bíróság csak jogkérdésekkel foglalkozik.

Fellebbviteli bíróságok

A fellebbviteli bíróságok (*tribunais da relação*) főszabály szerint másodfokú bíróságok.

Jelenleg Lisszabonban, Portóban, Coimrában, Évorában és Guimarãesben működnek fellebbviteli bíróságok. Elnök (a bírói testület elnöke) irányítása alatt működnek, teljes ülésben vagy kollégiumokban.

A fellebbviteli bíróságok polgári, büntető, szociális, családjogi, ifjúságvédelmi, gazdasági, szellemi tulajdonnal foglalkozó, valamint versenyjogi, szabályozási és felügyeleti kollégiumokból állnak. A szociális, családjogi, ifjúságvédelmi, gazdasági, szellemi tulajdonnal foglalkozó, valamint versenyjogi, szabályozási és felügyeleti kollégiumok felállítása az elvégzendő munka mennyiségétől és összetettségétől függ. E kollégiumokat az érintett fellebbviteli bíróság elnökének javaslatára a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács utasítása alapján állítják fel.

Elsőfokú bíróságok (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

Az elsőfokú bíróságok főszabály szerint a kerületi bíróságok (*tribunais de comarca*). Az elsőfokú bíróságok más bíróság hatáskörébe nem tartozó ügyekben járnak el. A kerületi bíróságok általános és szakosított hatáskörrel rendelkeznek.

A kerületi bíróságok általános vagy szakosított hatáskörrel rendelkező tanácsokra, valamint helyi „szatelit” tanácsokra oszthatók fel. A tanácsokat az általuk elbírált ügyek típusai és a székhelyük szerinti település neve alapján nevezik el.

A következő szakosított hatáskörrel rendelkező tanácsok hozhatók létre:

Központi Polgári Tanács (*Central cível*);

Helyi Polgári Tanács (*Local cível*);

Központi Büntető Tanács (*Central criminal*);

Helyi Büntető Tanács (*Local criminal*);

Helyi Véségekkel Foglalkozó Tanács (*Local de pequena criminalidade*);

Vádemelési Tanács (*Instrução criminal*);

Család- és Ifjúságvédelmi Tanács (*Família e menores*);

Munkajogi Tanács (*Trabalho*);

Kereskedelmi Tanács (*Comércio*);

Végrehajtási Tanács (*Execução*).

Az elsőfokú rendes bíróságok az adott ügytől függően egyesbíróként vagy teljes ülésben, teljes ülésben és esküdtszékkel jár el. Mindegyik kerületi bíróság élén a képviselőre és vezetésre, ügyek kezelésére, valamint adminisztratív és működési irányításra jogosult elnök áll.

Ha ugyanazon bíróságon vagy tanácsban ötnél több bíró van, a bírói testület elnöke a többi bíró meghallgatását követően, az érintett bíró előzetes hozzájárulásával egy vagy több tanács tekintetében bírósági koordinátor (*magistrado judicial coordenador*) kinevezésére tesz javaslatot a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácsnak. A bírói testület elnökének iránymutatásai alapján a bírósági koordinátor látja el az ezen bíró által ráruházott feladatokat az ügy magasabb szintű bírósághoz való utalás jogának (*avocação*) sérelme nélkül, és a bírói testület elnökének felhívására be kell számolnia az elvégzett munkáról.

Közigazgatási és adóügyi bíróságok

A közigazgatási és adóügyi bíróságok a közigazgatási és adóügyi jogviszonyokból fakadó jogviták rendezésével kapcsolatos keresetokról vagy fellebbezésekről döntenek. A közigazgatási és adóügyi bíróságok a következők:

Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság;

központi közigazgatási bíróságok;

kerületi közigazgatási bíróságok;

adóügyi bíróságok.

Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság a közigazgatási és adóügyi bírósági hierarchia csúcsán álló testület (az Alkotmánybíróság hatáskörének sérelme nélkül). Székhelye Lisszabonban található, illetékessége Portugália egész területére kiterjed.

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság egyik kollégiuma a közigazgatási jogvitákkal, másik kollégiuma pedig az adóügyi jogvitákkal foglalkozik. Fő feladata a központi közigazgatási bíróságok által hozott ítéletek elleni fellebbezések elbírálása.

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság egy elnök (a bírói testület elnöke) irányítása alatt működik, akinek munkáját három alelnök segíti.

Az ügy tárgyatól függően a bíróság teljes ülésben, kollégiumi ülésben vagy kollégiumban ülésezik. A teljes ülés és a kollégiumi ülés csak jogkérdést vizsgál.

Központi közigazgatási bíróságok

A központi közigazgatási bíróságok főszabály szerint másodfokú közigazgatási bíróságok. Jelenleg két központi közigazgatási bíróság van (északi és déli). Fő feladatuk a kerületi közigazgatási bíróságok és az adóügyi bíróságok határozatai elleni fellebbezések elbírálása.

Mindkét központi közigazgatási bíróság rendelkezik egy közigazgatási és egy adóügyi kollégiummal.

A központi közigazgatási bíróságok egy elnök (a bírói testület elnöke) irányítása alatt működnek, akinek munkáját két alelnök segíti.

A központi közigazgatási bíróságok tény- és jogkérdéseket vizsgálnak.

Kerületi közigazgatási bíróságok és adóügyi bíróságok

Ezek a bíróságok elsőfokú bíróságok, a fő feladatuk közigazgatási és adóügyi jogviták rendezése. Működhetnek külön-külön, kerületi közigazgatási bíróság és adóügyi bíróság megnevezés alatt, vagy együttesen, a közigazgatási és adóügyi bíróság megnevezés alatt.

A CSTAF, a Közigazgatási és Adóügyi Bíróságok Legfelsőbb Tanácsa (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) által öt évre kinevezett elnök irányítása alatt működnek.

Főszabály szerint egyesbírókból állnak, de a jogszabályok értelmében bizonyos esetekben eltérő összetételben is ülésezhetnek.

Békebíróságok

A békebíróságok (*juígados de paz*) a jellegüknél fogva kizárólag polgári jogviták, kis perértékű és családjogi, öröklési jogi és munkajogi vonatkozásokkal nem rendelkező ügyek rendezésének alternatív módját jelentik.

A 2011. július 13-i 78/2011. sz. törvény hatályos változatának rendelkezései értelmében a békebíróságok olyan megállapítási kereseteket vizsgálnak és bírálják el, amelyek esetében a pertárgyérték nem haladja meg az elsőfokú bíróságok hatáskörét (15 000 EUR).

E törvény 9. cikke alapján a békebíróságok a következő ügyekben rendelkeznek hatáskörrel:

kötelezettségek betartásának kikényszerítésére irányuló keresetek, a csatlakozás pénzügyi szerződéseinek való megfelelés kötelezettsége kivételével;

ingóságok kiadása iránti keresetek;

a tulajdonostársak jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatos perek, ha a közgyűlés a tulajdonostársak vagy a tulajdonostársak és a közös képviselő közötti viták rendezésére nem írta elő választottbírói igénybevitelét;

az épületek tulajdonosai közötti, szolgalmi út átmeneti biztosításával, vízelvezéssel, árvíz elleni védelemhez szükséges munkálatokkal, vízelvezető árkok, csatornák és sövények megosztásával kapcsolatos viták rendezésére irányuló perek; az ablakok, ajtók, verandák és hasonló szerkezetek nyitása; eső tetőről való levezetése, fák és bokrok ültetése, belső és külső elválasztó falak;

birtok visszaszerzésére irányuló keresetek, birtokvédelmi keresetek, közös tulajdonban lévő vagyontárgyak elbirtoklásával, megvásárlásával és megosztásával kapcsolatos keresetek;

közös tulajdonnal kapcsolatos használati és kezelési joggal, földhasználati jogokkal, haszonélvezeti jogokkal, használati és lakhatási joggal, time-share

szerződéssel összefüggő dologi jogokkal kapcsolatos keresetek;

Ingatlanbérlettel kapcsolatos keresetek a kilakoltatás kivételével;

szerződéses és szerződésen kívüli polgári felelősséggel kapcsolatos keresetek;

a szerződések nemteljesítésével kapcsolatos keresetek, munkaszerződések és földhaszonbérletek kivételével;

a kötelezettségek általános biztosításával kapcsolatos keresetek.

A békebíróságok rendelkeznek hatáskörrel a következő bűncselekményekből eredő kártérítési keresetek tekintetében, amennyiben nem emeltek vádat, vagy a vádat ejtették:

testi sértés;

gondatlanságból elkövetett testi sértés;

rágalmazás;

becsületsértés;

lopás;

rongálás;

természetkárosítás;

étel, ital vagy szolgáltatás megszerzése érdekében elkövetett csalás.

A 16. cikk értelmében a békebíróságok a vitarendezés alternatív módjaként közvetítői szolgálatot biztosítanak az azt kérelmezők számára. E szolgálat célja, hogy arra ösztönözze a feleket, hogy a vitájukat előzetes egyezség útján oldják meg. E szolgálat hatáskörrel rendelkezik minden olyan jogvita tekintetében, ahol közvetítés folytatható, még akkor is, ha az nem tartozik a békebíróságok hatáskörébe.

Utolsó frissítés: 13/09/2020

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.